

Educational Programme:

“Discovering Prespa’s streams and the Agios Germanos River”

Educational Material for Activity A11 of the project “Prespa’s Green and Blue LifeLines” headed by the Society for the Protection of Prespa

The project benefits from the support of the Donors Initiative for Mediterranean Freshwater Ecosystems (DIMFE) and the Prespa Ohrid Nature Trust (PONT).

Charikleia Vlachou, Communication and Community Engagement Coordinator

Abstract:

The "Discovering Prespa’s streams and the Agios Germanos River" educational program aims to raise awareness among students about the ecological, historical, and social importance of local waterways while fostering a sense of responsibility for their protection. Designed for children aged 8-10, the program follows an interactive and hands-on approach, incorporating field explorations, group discussions, and creative activities to cultivate a deeper understanding of environmental challenges and the need for conservation.

By combining experiential education with participatory methods, students will visit different stream and river locations, observe wildlife, analyze human impact, and document their findings through photography and journaling. Through structured activities, collaborative discussions, and role-playing exercises, they will explore the relationships between water, biodiversity, and human activity while developing critical thinking and problem-solving skills.

At its core, the program fosters active engagement in environmental protection. Students will work together on collaborative projects, reflect on their experiences, and propose conservation actions, committing to the long-term stewardship of their local water resources. By integrating environmental education with artistic and scientific approaches, the program aspires to inspire a lifelong connection to nature and promote a culture of environmental responsibility.

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα: "Ανακαλύπτοντας τα Ρέματα της Πρέσπας και το Ποτάμι του Αγίου Γερμανού"

Σκοπός Προγράμματος

Η ευαισθητοποίηση και συνειδητοποίηση της σημασίας των ρεμάτων της Πρέσπας και του ποταμού του Αγίου Γερμανού για το οικοσύστημα, την ιστορία και την καθημερινή ζωή της περιοχής. Επιπλέον, η κατανόηση των απειλών που δέχονται τα ρέματα, ώστε να συμβάλλουν ενεργά στην προσπάθεια αντιμετώπισης τους.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι επιμέρους στόχοι που προβλέπεται να επιτευχθούν με το συγκεκριμένο περιβαλλοντικό πρόγραμμα είναι οι εξής:

- Οι μαθητές/τριες, να ευαισθητοποιηθούν για να αναπτύξουν στάσεις και συμπεριφορές που συνάδουν με την αειφορική σκέψη, ώστε να μειώσουν το οικολογικό τους αποτύπωμα.
- Να αναπτύξουν την ικανότητα συνεργασίας για την ολοκλήρωση ενός έργου μέσα από την ομαδική εργασία.
- Να αποκτήσουν την ικανότητα να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν συνειδητά τα προβλήματα του άμεσου περιβάλλοντός τους, όταν έρχονται σε επαφή με αυτά.
- Να οξύνουν την ικανότητα αντίληψης του περιβάλλοντος και των σχέσεων που το διέπουν, μέσω των αισθήσεων.
- Χρησιμοποιώντας τις αισθήσεις τους, να μάθουν να παρατηρούν, να συλλέγουν, να καταγράφουν, να ταξινομούν, να επεξεργάζονται δεδομένα και να αποκτούν μέσω της τέχνης και της ερευνητικής διαδικασίας, εμπειρίες και γνώσεις του περιβάλλοντος και του πολιτισμού.
- Να εξοικειωθούν με το φυσικό περιβάλλον και τον τόπο τους, και συγκεκριμένα με τα ρέματα της περιοχής, κατανοώντας τη σημασία τους
- Να αναλαμβάνουν δράση για τη διατήρηση και προστασία του χαρακτήρα της μελετώμενης περιοχής
- Να κατανοήσουν τη σημασία των υδάτινων σωμάτων για το οικοσύστημα
- Να ενισχυθεί η αγάπη για τη φύση και η περιβαλλοντική τους συνείδηση
- Να μάθουν να συμμετέχουν ενεργά στην προστασία των φυσικών πόρων της περιοχής

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Όσον αφορά την μεθοδολογία, χρησιμοποιούνται συμμετοχικές, ομαδοσυνεργατικές, αλληλεπιδραστικές εκπαιδευτικές μέθοδοι καθώς θεωρείται ότι είναι ο πιο αποτελεσματικός, ελκυστικός και ισχυρός τρόπος για την ανάπτυξη γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων τόσο στα παιδιά όσο και στους ενήλικες. Αυτού του είδους η μεθοδολογία εμπλέκει τα παιδιά πλήρως στη μάθηση. Μαζί με τους δασκάλους τους αλλά και τους ειδικούς, γίνονται ενεργοί εξερευνητές του κόσμου γύρω τους και όχι παθητικοί αποδέκτες της αυθεντίας των δασκάλων.

Εξάλλου θεωρείται αναγκαίο κάθε εκπαιδευτικός να υιοθετεί ανάλογη στάση, ώστε να βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν την κριτική και δημιουργική σκέψη και συνείδηση ως

προϋποθέσεις που οδηγούν στη δημιουργική σκέψη, η οποία αποτελεί βασική επιδίωξη του σχολείου του μέλλοντος (Fisher, 1995). Επίσης οφείλει να χρησιμοποιεί καινοτόμες παιδαγωγικές προσεγγίσεις και να προάγει εναλλακτικές μορφές μάθησης για τους μαθητές, τους οποίους πρέπει να βοηθά να ανακαλύπτουν και να διατυπώνουν τα δικά τους κριτήρια στον τρόπο εξέτασης των διαφόρων θεμάτων (Posch, 1993, σ.32).

Οι τεχνικές που προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια υλοποίησης της εφαρμογής θα είναι εργασία σε ομάδες, έρευνα πεδίου, περιβαλλοντικό μονοπάτι, συζήτηση, καταγισμός ιδεών (brainstorming), ερωτήσεις, φωτογράφιση.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ- ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η εφαρμογή αφορά τους μαθητές/τριες των μεσαίων τάξεων (Τρίτη και Τετάρτη Δημοτικού) του δημοτικού σχολείου (8-10 ετών), τη συμμετοχή των αντίστοιχων εκπαιδευτικών της σχολικής μονάδας, ειδικών επιστημόνων και διαρκεί περίπου 4 μήνες. Σημαντική θεωρείται επίσης η υποστήριξη των γονέων/κηδεμόνων και του συλλόγου τους.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Σύμφωνα με το σχεδιασμό, η εφαρμογή και υλοποίηση του προγράμματος ακολουθεί τα παρακάτω στάδια.

Δραστηριότητες Προγράμματος

1η Συνάντηση: Εισαγωγή στον Κόσμο των Ρεμάτων (2 ώρες)

Περιγραφή:

- Παρουσίαση με εικόνες και χάρτες για τα ρέματα της Πρέσπας και το ποτάμι του Αγίου Γερμανού.
- Συζήτηση για το πώς δημιουργούνται τα ποτάμια και τα ρέματα, ποιος είναι ο ρόλος τους στη φύση (παροχή νερού, κατοικία για ζώα, προστασία από πλημμύρες).
- Δημιουργία ενός χάρτη της περιοχής από τα παιδιά, σημειώνοντας τα ρέματα και τον ποταμό.

Υλικά:

- Χάρτες της Πρέσπας.
- Προβολέας και φωτογραφίες από τη φύση της περιοχής.
- Χαρτί, μολύβια και μαρκαδόροι.

2η Συνάντηση: Περίπατοι Εξερεύνησης (2 ώρες ανά περίπατο)

Περιγραφή:

- Σειρά 6 εκπαιδευτικών επισκέψεων των μαθητών, σε συνολική διάρκεια τριών μηνών (μία επίσκεψη κάθε δεύτερη εβδομάδα). Οι επισκέψεις αυτές μπορούν να πραγματοποιηθούν

στις όχθες του ποταμού του Αγίου Γερμανού, των πέντε ρεμάτων (Καρυών, Μικρολίμνης, Λευκώνα, Καλλιθέα, Πλατέος - Μηλιώνα) ή των παρόχθιων δασών, σε σημεία που κρίνεται ασφαλές για τους μαθητές. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να γίνουν σε διαφορετικό πεδίο ή μονοπάτι κάθε φορά, για την μεγαλύτερη κατανόηση του συνόλου των στοιχείων από τους μαθητές/τριες.

- Παρατήρηση των φυτών και των ζώων που ζουν γύρω από το νερό καθώς και θεμάτων που θεωρούν πως δημιουργεί πρόβλημα στη φύση και τον άνθρωπο (για παράδειγμα απορρίμματα, μολυσμένα ύδατα, κομμένα δέντρα, ρύπανση από φυτοφάρμακα κα.).
- Συζήτηση με έναν ειδικό περιβαλλοντολόγο (ή τοπικό κάτοικο) για τη σημασία του ποταμού στην κοινότητα.

Δραστηριότητες:

- Συλλογή υλικών, πχ μικρών πετρών ή φύλλων, για τη δημιουργία ενός "μικρού θησαυρού".
- Φωτογράφιση σημείων ενδιαφέροντος (με τη βοήθεια εκπαιδευτικών).

Υλικά:

- Μικρά τετράδια για σημειώσεις.
- Μεγεθυντικοί φακοί.
- Φωτογραφικές μηχανές ή κινητά τηλέφωνα

3η Συνάντηση: Σχολιασμός φωτογραφικού υλικού και σύνδεση με τη σημασία των ρεμάτων (3 ώρες)

Περιγραφή:

Έπειτα από συγκέντρωση και προβολή όλων των φωτογραφικών λήψεων που έχουν γίνει, οι μικροί μαθητές/τριες με την ενθάρρυνση των δασκάλων τους, πρέπει να σχολιάσουν και να αιτιολογήσουν γιατί τράβηξαν τις συγκεκριμένες φωτογραφίες. Καλό είναι να αφεθούν τελείως ελεύθεροι από το δάσκαλο, να εκφράσουν τα συναισθήματά τους και να καταφέρουν να ξεχωρίσουν από μόνοι τους, μέσα από τα τις αρνητικές παρεμβάσεις που νοιώθουν ότι έχει κάνει ο άνθρωπος στη φύση, ποιο είναι το σωστό και τι θα έπρεπε να έχει γίνει για να λειτουργεί αρμονικά το σύστημα περιβάλλον-άνθρωπο. Τα παιδιά, χωρισμένα σε ομάδες, ταξινομούν θεματικά τις φωτογραφίες, με τελικό σκοπό κάθε ομάδα να παραπέμπει και σε ένα διαφορετικό βίντεο (για παράδειγμα: νερό, φυτά, ζώα, κλπ.). Αυτή η διαδικασία θα διαρκέσει περίπου τρεις ώρες διδασκαλίας (μία ώρα την εβδομάδα).

Υλικά:

- Φωτογραφίες (ιδανικά εκτυπωμένες από τους δασκάλους)
- Υλικά που συγκεντρώθηκαν από τον περίπατο

4η Συνάντηση: Παιχνίδι Ρόλων "Οι Φύλακες του Νερού" (2 ώρες)

Περιγραφή:

Μετά από όλη την προετοιμασία και διεργασία που έχει γίνει στις προηγούμενες συναντήσεις, τα παιδιά αναλαμβάνουν ρόλους (φύλακες του νερού, ψαράδες, ζώα του ποταμού) και συζητούν για τις ανάγκες του καθενός και πώς μπορούν να συνεργαστούν για να προστατέψουν το ποτάμι.

Ως αποτέλεσμα της συζήτησης, σκοπός της δράσης είναι να δημιουργήσουν ένα μεγάλο κολλάζ για τον κεντρικό τοίχου του σχολείου, με τις φωτογραφίες που τράβηξαν και με τα υλικά που συλλέξαν κατά τις επισκέψεις. Σκοπός είναι τα παιδιά να κατανοήσουν ότι πρέπει τα ίδια στην καθημερινότητα τους να γίνουν οι «φύλακες του νερού των ρεμάτων της Πρέσπας».

Υλικά:

- Κάρτες με ρόλους.
- Υλικά για αφίσες (χαρτιά, μαρκαδόροι, αυτοκόλλητα).
-

5η Συνάντηση: Συμπεράσματα και Ανατροφοδότηση (2 ώρες)

Περιγραφή:

- Συζήτηση για το τι έμαθαν τα παιδιά δέσμευση των παιδιών να φροντίζουν τα νερά της περιοχής.
- Δημιουργία ενός "Χάρτη Δράσεων" με ιδέες για τη φροντίδα των ρεμάτων και του ποταμού.

Υλικά:

- Μπλουζάκια με θέμα "Φύλακες του Νερού της Πρέσπας" για αναμνηστικό δώρο ως «επίσημη δέσμευση» ότι θα φροντίζουν τα ρέματα των χωριών τους.
- Υλικά για τον "Χάρτη Δράσεων" (μεγάλα χαρτιά, μαρκαδόροι, αυτοκόλλητα).

The project benefits from the support of the Donors Initiative for Mediterranean Freshwater Ecosystems (DIMFE) and the Prespa Ohrid Nature Trust (PONT).

